

didati. Tā kā pieprasījuma pēc aizklātas balsošanas nav, tad balsošana notiks atklāti. Iebildumu nav? Es likšu uz balsošanu iesniegšanas kārtībā. Lūdzu pacelties tos, kas būtu par A. Petrevicu. Acīm redzams vajadzīgais vairākums. Lūdzu tagad pacelties tos, kas būtu pret Petrevica kandidaturu. Nav. Kas atturas? Tagad lūdzu pacelties, kas būtu pret K. Bungša kandidaturu. Nav. Kas atturas? Es lūdzu pacelties tos, kas būtu pret P. Lejiņa kandidaturu? Nav. Kas atturas? Tālāk es lūdzu pacelties tos, kas būtu pret K. Būmeistera kandidaturu. Nav. Kas atturas? Tagad lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Aleksandra Evana kandidaturu. Nav. Kas atturas? Tagad lūdzu pacelties tos, kas būtu pret V. Holcmaņa kandidaturu. Nav. Kas atturas? Tālāk lūdzu pacelties tos, kas būtu pret G. Milberga kandidaturu. Tādu nav. Kas atturas? Tālāk lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Antona Rancana kandidaturu. Tādu nav. Kas atturas? Tagad lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Nikolaja Kalniņa kandidaturu. Tādu nav. Kas atturas? Tālāk lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Jezupa Trasuna kandidaturu. Lūdzu pacelties tos, kas ir par Jezupu Trasunu. Beidzot lūdzu pacelties tos, kas atturas. Lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Veržbicka kandidaturu. (Balsis: „Rezultatus!“) Rezultatus es nolasišu vēlāk. Kas atturas? Tagad es lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Kallistratova kandidaturu. Tādu nav. Kas atturas? Tagad es lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Kvieša kandidaturu. Tādu nav. Kas atturas? Lūdzu pacelties tos, kas būtu pret Vladislava Rubuļa kandidaturu. Lūdzu pacelties tos, kas būtu par Vladislavu Rubuli. Bei-

dzot lūdzu pacelties tos, kas atturas. Tagad lūdzu pacelties vēl, kas būtu pret A. Brieža kandidaturu. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Tagad es lūdzu pacelties, kas būtu pret K. Kvelberga kandidaturu. Tādu nav. Kas atturas? Kas ir par Kvelberga kandidaturu? No uzstādītiem 16 kandidātiem Petrevics dabūjis visas balsis, vienai atturoties; Bungšs dabūjis visas, vienai atturoties; Lejiņš visas, vienai atturoties; Būmeisters visas, vienai atturoties; Evans visas, vienai atturoties; Holcmanis visas, vienai atturoties; Milbergs visas, vienai atturoties; Antons Rancans visas, vienai atturoties; Nikolajs Kalniņš visas, vienai atturoties. Tālāk Jezups Trasuns dabūjis 69 balsis par, pret — 31 un 5 atturas. Visi augšā minētie kandidāti tā tad ir ievēlēti un ievēlēts ir arī Jezups Trasuns ar vajadzīgo balsu skaitu. Tālāk vēl Veržbickis dabūjis visas balsis, vienai atturoties; Kallistratovs visas, vienai atturoties; Kviešis visas, vienai atturoties. Vladislavs Rubulis dabūjis par 43, pret 43 un 5 atturoties. Vladislavs Rubulis tā tad nav dabūjis vajadzīgo balsu skaitu. Tālāk Briedis dabūjis visas balsis, vienai atturoties, un Kvelbergs 78 balsis par, pret neviena, atturas viena. Ari Kvelbergs ievēlēts. Tā tad ievēlēti visi minētie kandidāti, izņemot Vladislavu Rubuli. Mandatu komisija tā tad ir ievēlēta un šīs sēdes dienas kārtība līdz ar to izsmelta. Es uzaicinu mandatu komisiju tūlīt šodien sapulcēties dzeltēnā zālē, lai varētu konstituēties.

Nākošā sēde būs piektdien, 6. novembrī. Dienas kārtībā: mandatu komisijas ziņojums, Valsts Prezidenta vēlēšanas un dažu komisiju vēlēšanas. Šīs dienas sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 7 vakarā.)

## I. sesijas 2. sēde 1925. gada 6. novembrī.

(Atklāta plkst. 12 dienā.)

### Saturs.

1. Pārmaiņas frakciju sastāvā . . . . .	9
2. Atvaļinājumu piešķiršana deputātiem . . . . .	10
3. Apsveikumi . . . . .	10
4. Ministru prezidenta raksts . . . . .	10
5. Mandatu komisijas ziņojumi:	
V. Holcmanis, referents . . . . .	11, 21
A. Rudevics (socialdemokrats) . . . . .	14
E. Laimiņš, iekšlietu ministrs . . . . .	17
Fr. Trasuns (Latgales demokrātu partija) . . . . .	18
Nik. Kalniņš (socialdemokrats) . . . . .	19
6. Valsts Prezidenta vēlēšanas . . . . .	21
7. Komisiju vēlēšanas . . . . .	25
8. Nākošā sēde . . . . .	26

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi, mandatu komisijas ziņojums, Valsts Prezidenta vēlēšanas un centralās vēlēšanu, organizācijas un saimniecības komisiju vēlēšanas.

Pie pirmā dienas kārtības punkta jāziņo, ka man ir iesniegts raksts, kuŗu parakstījis A. Alslebens:

„Pagodinos ar šo paziņot, ka es esmu pievienojies vācu frakcijai.“

Tālāk prezidijam iesniegts raksts, kuŗu parakstījis deputats Bruno Kalniņš, kuŗš lūdzu piešķirt viņam atvaļinājumu no 3. līdz 15. novembrim. Raksts iesniegts laikā un prezidijs šo atvaļinājumu piešķir. Vai augstam namam būtu kādi iebildumi? Nav. Tā tad šis atvaļinājums piešķirts.

Tālāk ienākuši daži apsveikumi, kuŗus es lūdzu sekretara kungu nolasīt.

Sekretars **P. Juraševskis**:

Telegrafiski apsveic jauno Saeimu:

Londonas sūtniecības darbinieki un sūtnis Vesmanis, sūtnis Seskis, Dr. O. Grossvalds, Kļaviņš-Elanskis, Latvijas konsuls Himbergs, Rēzeknes apriņķa priekšnieks Zaranš, Ventspils apriņķa Usmas pagasta laukstrādnieki apsveic un izteic dažus vēlējumus par laukstrādnieku apdrošināšanu slimības un nelaimes gadījumos. Tādu pat vēlēšanās izteic, apsveikdami II. Saeimu 312 Valmieras apriņķa Valmieras pagastā dzīvojošie laukstrādnieki, jaunsaimnieki un rentnieki. Latvijas arodbiedrību centralbirojs apsveic Saeimu arī izteikdams dažādas vēlēšanās, piemēram par netiešo un tiešo nodokļu pareizāku saskaņošanu, par jūrnieku un laukstrādnieku apdrošināšanu nelaimes gadījumos u. t. t.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Bez tam no ministru prezidenta uz priekšsēdētāja vārdu ienācis raksts, kuŗu es lūdzu nolasīt.

Sekretars **P. Juraševskis**:

„Saeimas priekšsēdētāja kungam.

Uz Latvijas Republikas Satversmes 62. panta pamata pagodinot Jums, augsti godāts priekšsēdētāja kungs, ka ministru kabinets š. g. 3. novembra sēdē pieņēma sekošu lēmumu:

„Valsts drošības un sabiedriska miera uzturēšanas labā pastiprinātas apsardzības stāvokli, kuŗš izbeidzas š. g. 15. no-

nāja manas frakcijas iepriekšējais runātājs, par tām daudzām iespaidošanām, ko ir izdarījuši baznīckungi. Še man vēl ir viens tāds dokuments, gan ne vairs par katoļu garīdzniekiem, bet par mūsu pašu luterāņu garīdzniekiem. Saldus mācītājs Ozols no kanceles baznīcā aģitējis un teicis, lai nenododot savas balsis par tām partijām, kuras negribot dot baznīcai materiālus līdzekļus. Par šādu aģitāciju neviens nevarot viņam muti aizbāzt. Tās visas ir lietas, par kurām ir rakstīts jau laikrakstos un kas gaiši raksturo mūsu baznīcas, tiklab luterāņu, kā katoļu garīgo seju un etiku. Sevišķi es gribēju griezt augstā nama vērību uz to, ka mūsu administrācija, kuŗu vēl tagad reprezentē tagadējā valdība, nav stāvējusi savu uzdevumu augstumā un tāpēc augstam namam būtu jāvelk zināmas konzekvences pie šīs administrācijas noorganizēšanas. (A. Veckalns no vietas: „Pareizi!“).

**Priekšsēdētājs P. Kalniņš:** Vārdu neviens vairāk nevēlas? (J. Celms no vietas: „Apsūdzētiem pēdējais vārds!“). Vārds mandatu komisijas referentam Holcmanim.

**Referents v. Holcmanis:** Tie fakti, uz kuŗiem aizrādīja deputāti Rudevics, Fr. Trasuns un Nikolajs Kalniņš nav likumā paredzētā kārtībā un laikā ienākuši mandatu komisijai, tāpēc mandatu komisija nevarēja ar šiem jautājumiem nodarboties. Ir bez šaubām pielaižams, ka vēlēšanu laikā nepareizības ir notikušas, bet ja tas ir tā, tad pret šīm parādībām var cīnīties ceļā, kas paredzēts mūsu sodu likumos un kriminālprocesa likumos. Mandatu komisija šinīs jautājumos stāvokli ieņemt nevarēja aiz gluži formāliem iemesliem.

**Priekšsēdētājs P. Kalniņš:** No referenta iesniegts sekošs priekšlikums, kuŗš nāks balsošanā:

„Saeima, pārbaudījusi uz Latvijas Republikas Satversmes 18. panta pamata savu locekļu pilnvaras, apstiprina tās“.

Es lieku priekšlikumu uz balsošanu un lūdzu pacelties tos, kas būtu par šo mandatu komisijas priekšlikumu. Acīmredzams vairākums. Līdz ar to pieņemts mandatu komisijas priekšlikums un Saeimas locekļu pilnvaras apstiprinātas.

Mēs pārejam tagad uz dienas kārtības 3. punktu. **Valsts Prezidenta vēlēšanas.** Attiecībā uz vēlēšanu kārtību frakciju birojs un prezidijs taisījuši iepriekšēju lēmumu, kuŗu es lūdzu sekretara kungu nolasīt.

#### Sekretars P. Juraševskis:

„Frakciju biroja un prezidija iepriekšējs lēmums par Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtību.

##### A. Kandidatu uzstādīšana.

1. Uz prezidija uzaicinājumu Saeimas locekļi sēdes sākumā rakstiski iesniedz kandidatu vārdu un uzvārdu, apliecinādami ar savu parakstu, ka uzstādītais kandidāts apmierina likuma prasības.

2. Balsošanā nēk tikai tādi kandidāti, kuŗi devuši piekrišanu vai nu mutiski Saeimas sēdē, vai ar rakstu, vai ar telegramu, apliecinot pēdējā gadījumā savu parakstu parastā kārtībā.

3. Prezidijs uzstādītās kandidāturas ceļ priekšā Saeimai, kura tās apstiprina; pēc tam jaunas kandidāturas netiek pieļautas.

4. Pēc kandidatu uzstādīšanas pusstundu pārtraukums frakciju apspriedēm un kandidatu sarakstu izgatavošanai.

5. Ar rakstammašīnu izgatavo uz apzīmogatām vēlēšanu zīmēm priekš ikvienas deputāta sarakstu ar uzstādītiem kandidātiem, liekot tos alfabētiskā kārtībā (pēc jaunās ortografijas).

##### B. Vēlēšanu kārtība.

6. Pēc pārtraukuma priekšsēdētājs alfabētiskā kārtībā aicina deputātus pa vienam izdarīt balsošanu.

7. Balsošana notiek tādā kārtā, ka deputāts saņem pie runātāju ložas kuveru un kandidatu sarakstu, no kuŗa tas stenografistu ložā iegājis, izstribo nevēlamos kandidātus un atstāj tik vienu vārdu. Šādu sarakstu tas ieliek kuverā un nodod balsi balsu skaitītājam, kuŗš to iemet vēlēšanu urnā.

8. Ja nodoti saraksti, kuŗos nestrīpots atstāts vairāk nekā viens kandidāts, kuŗos nostrīpoti visi, vai arī kuŗā ne-

viens no vairākiem kandidātiem nav strīpots, tad tādas balsis skaitāmas par atturējušos balsim attiecībā uz visiem kandidātiem.

9. Ja neviens no kandidātiem nav dabūjis vajadzīgo balsu skaitu, izdara tādā pat kārtā par visiem uzstādītiem kandidātiem otrreizēju balsošanu. Ja arī tad nav panākumu, balsošanu turpina, pie kam pie ikvienas turpmākās balsošanas atkrit arvienu tas kandidāts, kuŗš iepriekšējā balsošanā dabūjis vismazāk balsu. Šādā kārtā balsošanu atkārtoti tik ilgi, līdz Valsts Prezidents ievēlēts.

10. Gadījumā, ja balsošana izsmelta, un tomēr neviens no kandidātiem nav dabūjis ievēlēšanai nepieciešamo balsu skaitu, jānotiek jaunām vēlēšanām. Jaunu vēlēšanu gājienu uzsākot, kandidāti uzstādāmi par jaunu, pie kam var uzstādīt arī iepriekšējās vēlēšanās neievēlētos kandidātus.“

**Priekšsēdētājs P. Kalniņš:** Saeimai tagad jāizteicas par šo frakciju biroja un prezidija iepriekšējo lēmumu, kuŗš jums visiem izdalīts. Prezidijs liek priekšā šo lēmumu apstiprināt. Iebildumu nav? Šis iepriekšējais frakciju biroja un prezidija lēmums līdz ar to ir apstiprināts. Saskaņā ar nupat pieņemto vēlēšanu kārtības rullī 1. pantu es uzaicinu Saeimas deputātus iesniegt kandidatu vārdus, kuŗi grib kandidēties uz Valsts Prezidenta amatu. Iesniegti sekoši kandidāti: no demokratiskā centra, jaunzemnieku savienības, Latgales demokrātu un Latgales darba partijas frakcijām uzstādīts uz Valsts Prezidenta amatu Jānis Čakste. Līdz ar to apakšā parakststījušies paskaidro, ka Jānis Čakste apmierina visas prasības, kādas paredzētas Latvijas Republikas Satversmē. Jānis Čakste paziņo, ka mekrīt savas kandidāturas uzstādīšanai uz Valsts Prezidenta amatu.

Tālāk Rudevics, Cielēns un Menders paziņo, ka uzstāda Jāni Pliekšanu-Raini par kandidatu uz Valsts Prezidenta amatu. Rainis savā paziņojumā uz priekšsēdētāja vārdu paziņo, ka pieņem piedāvāto kandidāturu uz Valsts Prezidenta amatu.

Tālāk latviešu zemnieku savienības frakcija, parakststījušies Klīve, Pauluks un Kviesis, liek priekšā par kandidatu uz Valsts Prezidenta amatu Kārli Ulmani. Deputāts Kārlijs Ulmanis paziņo Saeimas prezidijam, ka kandidāturu uz Valsts Prezidenta amatu pieņem. Līdz ar to iznīdīts pirmais un otrais vēlēšanu kārtības punkti saskaņā ar mūsu Satversmi un kārtības rullī. Lieku priekšā augstam namam visus uzstādītos kandidātus apstiprināt. Vai ir kādi iebildumi? Uzstādītie kandidāti no augstā nama apstiprināti. Saskaņā ar mūsu nupat pieņemto vēlēšanu kārtības rullī 4. pantu, es pasludinu pārtraukumu uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 1.25 līdz plkst. 2 dienā.)

**Priekšsēdētājs P. Kalniņš:** Saeimas sēde turpinājas. Pēc iepriekšējā Saeimas lēmuma vēlēšanu kārtība būs tagad sekoša. Alfabētiski izsaucot deputātus pa vienam, tiks izdarīta balsošana tādā veidā, kā tas paredzēts Valsts Prezidenta vēlēšanu kārtības rullī 6., 7., 8., 9. un 10. pantā. Balsošana notiek tādā kārtā, ka deputāts saņem pie runātāju ložas kuveru un kandidatu sarakstu, no kuŗa tas stenografistu ložā iegājis izstribo nevēlamos kandidātus un atstāj tik vienu vārdu. Pēc tam tas sarakstu ieliek kuverā un nodod balsu skaitītājam, kuŗš to iemet vēlēšanu urnā. Ja būs nodoti saraksti, kuŗos nestrīpots atstāts vairāk nekā viens kandidāts, vai kuŗos nostrīpoti visi, vai kuŗā neviens no kandidātiem nav strīpots, tādas balsis stāitīsies par atturējušos balsim attiecībā uz visiem kandidātiem. Ja neviens no kandidātiem nebūs dabūjis vajadzīgo balsu skaitu, tad tādā pat kārtā par visiem uzstādītiem kandidātiem tiks izdarīta otrreizēja balsošana. Ja arī tad nebūs panākumu, balsošana turpināsies, pie kam pie ikvienas turpmākās balsošanas atkritīs tas kandidāts, kuŗš iepriekšējā balsošanā da-



būjis mazāk balsu. Šādā kārtā balsošana atkārtosies tik ilgi, kamēr ievēlēs Valsts Prezidentu. Tagad es lūgšu nobalsot:

Arturs Alberings,	Andrējs Krastkalns,
Alfreds Alslebens,	Kārlis Krievs,
Jānis Annus,	Bernhards-Augusts Kublinskis,
Kristaps Bachmanis,	Kārlis Kvelbergs,
Jānis Balodis,	Alberts Kviesis,
Voldemārs Bastjānis,	Krišs Kūķis,
Ernests Bauers,	Kārlis Lauva,
Arveds Bergs,	Maksis Lazersons,
Roberts Bīlmanis,	Pauls Lejiņš,
Adolfs Bļodnieks,	Rudolfs Lindiņš,
Jānis Blumbergs,	Francis Logins,
Augusts Briedis,	Klāvs Lorencs,
Kārlis Būmeisters,	Noijs Maizels,
Kristaps Bungšs,	Fricis Menders,
Felikss Cielēns,	Gotfrids Mīlbergs,
Hugo Celmiņš,	Ernests Morics,
Julijs Celms,	Otto Nonācs,
Jānis Čakste — nav zālē,	Markus Nuroks,
Kārlis Dēķens,	Jānis Opyncans,
Kārlis Dišlers,	Alfons Pastors,
Morduchs Dubins,	Kārlis Pauluks,
Roberts Dukurs,	Andrējs Petrevics,
Hugo Dzelzīts,	Jānis Pommers,
Kristaps Eliass,	Eduards Radziņš,
Hermanis Enzeliņš,	Jānis Rainis-Pļiekšans — nav zālē,
Julijs Ērglis,	Jēzups Rancans,
Aleksandrs Ēvans,	Antons Rancans,
Vilhelms Firkss,	Gustavs Reinhards,
Jānis Ģibietis,	Mikēlis Rozentāls,
Jānis Goldmanis,	Jānis Rubulis,
Eduards Grantskalns,	Vladislavs Rubulis,
Ernests Gulbis,	Ansis Rudevics,
Kārlis Gulbis,	Jānis Rudzis,
Jons Hāns,	Marģers Skujenieks,
Vilis Holcmanis,	Leontijs Spoljanskijs,
Eduards Jaunzems,	Jānis Šterns,
Stanislavs Jubuls,	Pauls Šīmanis,
Ivans Jupatovs,	Elpidifors Tichonickijs,
Pēteris Juraševskis,	Francis Trasuns,
Jānis Kalējs,	Jēzups Trasuns,
Meletijs Kallistratovs,	Kārlis Ulmanis — nav zālē,
Ringolds Kalnings,	Pēteris Ulpe,
Augusts Kalniņš,	Bruno Kalniņš — atvaļinājumā,
Bruno Kalniņš — atvaļinājumā,	Adolfs Valters,
Nikolajs Kalniņš,	Andrējs Veckalns,
Pauls Kalniņš — balsošanā nepiedalās,	Jānis Veržbickis,
Hermanis Kaupiņš,	Jaroslavs Viļpiševskis,
Kārlis Kellers,	Jānis Višņa,
Adolfs Klīve,	Ruvins Vittenbergs,
Pēteris Kotans,	Pēteris Zeibolts,
	Francis Zeps.

Man jāzino zālei, ka visi deputātu kungi balsošanā piedalījušies, izņemot 3 uzstādītos kandidātus, Bruno Kalniņu, kurš ir atvaļinājumā, un priekšsēdētāju, kas balsošanā nepiedalījās. Es lieku priekšā pārtraukumu no balsu saskaiftīšanas laiku. Iebildumu nav? Pieņemts.

(Pārtraukums no plkst. 3 līdz 3.15. dienā.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Sēde turpinājas. Balsošanas rezultāti: no 95 balsīm nodotas: par Raini-Pļiekšanu 33, par Kārli Ulmani 32, par Jāni Čaksti 29, atturējies 1. Kopā 95 balsis. Saskaņā ar Satversmes 36. pantu Valsts Prezidenta ievēlēšanai vajadzīga vismaz 51 Saeimas locekļu balss. Tā kā vajadzīgo balsu skaitu neviens no kandidātiem nav dabūjis, tad stājas spēkā mūsu vēlēšanu kārtības 9. pants un mums jāatkārto balsošana, pie kam pie ikvienas balsošanas atkritīs tas kandidāts, kas būs dabūjis vismazāk balsis. Man ienācis no Saeimas deputātiem: Cielēna, Mendera un Rudevica paziņojums:

„Socialdemokratiskā frakcija ar šo paziņo, ka viņa noņem Jāņa Pļiekšana-Raiņa kandidāturu uz Valsts Prezidenta amatu.“

Tāpat ienācis paziņojums no Raiņa-Pļiekšāna:

„Tā kā pirmā balsojumā neesmu dabūjis absolūtu balsu vairumu, tad uz socialdemokratiskās strādnieku partijas Sa-

eimas frakcijas priekšlikumu noņemu savu kandidāturu uz Valsts Prezidenta amatu.“

Tā tad paliek 2 kandidāti. Uz vēlēšanu kārtības 4. panta pamata pasludinu pārtraukumu uz pusstundu.

(Pārtraukums no plkst. 3.15—3.45 dienā.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas. Tā kā mums tagad ir tikai 2 kandidāti, tad notiks pārbalsošana par šiem 2 kandidātiem tanī pašā kārtībā, saskaņā ar mūsu pieņemto kārtības rulli. Ienācis Saeimas priekšsēdētājam rakstisks priekšlikums, parakstīts no Dubina un citiem:

„Lūdzam mūs, apakšā parakstījušos deputātus, pie balsošanas neizsaukt pēc alfabeta, bet balsošanas sākumā, jo ievērojot to, ka iestājas sestdiena, mēs nedrīkstam rakstīt, bet vēlamies tomēr ņemt dalību šinī svarīgā aktā.“

M. Nuroks, R. Vittenbergs, M. Dubins.“

Mēs pieņemām vēlēšanu kārtības rulli, pēc kura balso alfabetiskā kārtībā. Tāpēc man jāliek šis Nuroka, Dubina u. c. iesniegtais priekšlikums uz balsošanu. Tad mēs varēsim vēlēšanu kārtību grozīt, pretējā gadījumā mēs pieturēsimies pie tā kārtības ruļļa, kādu mēs nupat pieņemām. Lieku uz balsošanu Nuroka, Dubina, Vittenberga priekšlikumu un lūdzu pacelties tos, kas ir pret. Tādu nav. Kas aturas? Nav. Par nodotas 60 balsis, pret nav neviena. Atturējies nav neviens. Nuroka, Dubina u. c. priekšlikums pieņemts. Mēs pārejām pie balsošanas:

Morduchs Dubins,	Pēteris Kotans,
Markus Nuroks,	Andrējs Krastkalns — nav zālē,
Ruvins Vittenbergs,	Kārlis Krievs,
Arturs Alberings,	Bernhards-Augusts Kublinskis,
Alfreds Alslebens,	Kārlis Kvelbergs,
Jānis Annus,	Alberts Kviesis,
Kristaps Bachmanis — nav zālē,	Krišs Kūķis,
Jānis Balodis,	Kārlis Lauva,
Voldemārs Bastjānis,	Maksis Lazersons,
Ernests Bauers,	Pauls Lejiņš,
Arveds Bergs,	Rudolfs Lindiņš,
Roberts Bīlmanis,	Francis Logins,
Adolfs Bļodnieks,	Klāvs Lorencs,
Jānis Blumbergs,	Noijs Maizels,
Augusts Briedis,	Fricis Menders,
Kārlis Būmeisters,	Gotfrids Mīlbergs,
Kristaps Bungšs,	Ernests Morics,
Felikss Cielēns,	Otto Nonācs,
Hugo Celmiņš,	Jānis Opyncans,
Julijs Celms,	Alfons Pastors,
Jānis Čakste — nav klāt,	Kārlis Pauluks,
Kārlis Dēķens,	Andrējs Petrevics,
Kārlis Dišlers,	Jānis Pommers,
Roberts Dukurs,	Eduards Radziņš,
Hugo Dzelzīts,	Jānis Rainis-Pļiekšans — nav klāt,
Kristaps Eliass,	Jēzups Rancans,
Hermanis Enzeliņš,	Antons Rancans,
Julijs Ērglis,	Gustavs Reinhards,
Aleksandrs Ēvans,	Mikēlis Rozentāls,
Vilhelms Firkss,	Jānis Rubulis,
Jānis Ģibietis,	Vladislavs Rubulis,
Jānis Goldmanis,	Ansis Rudevics,
Eduards Grantskalns,	Jānis Rudzis,
Ernests Gulbis,	Marģers Skujenieks,
Kārlis Gulbis,	Leontijs Spoljanskijs,
Jons Hāns,	Jānis Šterns,
Vilis Holcmanis,	Pauls Šīmanis,
Eduards Jaunzems,	Elpidifors Tichonickijs,
Stanislavs Jubuls,	Francis Trasuns,
Ivans Jupatovs,	Jēzups Trasuns,
Pēteris Juraševskis,	Kārlis Ulmanis — nav klāt,
Jānis Kalējs,	Pēteris Ulpe,
Meletijs Kallistratovs,	Adolfs Valters,
Ringolds Kalnings,	Andrējs Veckalns,
Augusts Kalniņš,	Jānis Veržbickis,
Bruno Kalniņš — nav klāt,	Jaroslavs Viļpiševskis,
Nikolajs Kalniņš,	Jānis Višņa,
Pauls Kalniņš — nepiedalās,	Hermanis Kaupiņš,
Hermanis Kaupiņš,	Pēteris Zeibolts,
Kārlis Kellers,	Francis Zeps.
Adolfs Klīve,	

Kristaps Bachmanis, kurš izsaucot nebij zālē, ir atgriezies zālē un vēlas nodot savu balsi. Lūdzu! Balsis ir nodevuši visi, izņemot 2 uzstādītos kandidatus, bez tam Jāni Raini-Pliekšanu, Bruno Kalniņu, kas atvaļinājumā un Jāni Krastkalnu. Bez tam balsošanā nepiedalījās priekšsēdētājs Pauls Kalniņš. Balsošana tagad ir pabeigta, lieku priekšā pa balsu skaitīšanas laiku pārtraukumu. Iebildumu nav? Pārtraukums.

(Pārtraukums no plkst. 4.40—4.57 pēc pusdienas.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde turpinājas. Balsošanas rezultāti: Pavisam nodotas 94 zīmes. Par Čaksti nodotas 60 balsis, par Ulmani—31, atturējušies 3. Par Valsts Prezidentu ievēlēts **Jānis Čakste** ar 60 balsīm. (Aplausi).

Mēs pārejam uz nākošo dienas kārtības punktu — komisiju vēlēšanu s. Jāievēl vispirms centrālā vēlēšanu komisija, kurā vajadzīgi 6 locekļi. Lūdzu iesniegt kandidatus. Iesniegti 6 kandidāti: Klīve no zemnieku savienības frakcijas, Cielēns no socialdemokrātu frakcijas, Nonācs no d. d. Dišlera, Bauera un Krieva, Jez. Trasuns no Latgales darba frakcijas, Šīmanis no minoritatu frakcijas un Skujenieks no ma-

ziniekiem. 6 vajadzēja, 6 ir. Balsošana notiks atklāti. Vai ir kādi iebildumi pret šiem 6 kandidātiem? Nav. Tā tad visi 6 skaitās par ievēlētiem.

Nākošās vēlēšanas — organizācijas komisijā 5 locekļi. Lūdzu iesniegt kandidatus. Iesniegti sekoši kandidāti: no zemnieku savienības frakcijas Kviešis, no dep. Nonāca un Krieva — Dišlers, no minoritatu frakcijas Nuroks, no socialdemokrātu frakcijas Petrevics un Celms. Pret atklātu balsošanu iebildumu nav? Balsošanā nāks uzstādītie 5 kandidāti. Iebildumu nav pret tiem? Nav. Minētie 5 skaitās par ievēlētiem organizācijas komisijā.

Saimniecības komisijā vajadzīgi 5 locekļi. Lūdzu uzstādīt kandidatus. Ir iesniegti sekoši kandidāti: no socialdemokrātu frakcijas Kalējs un Veckalns, no Latgales kristīgo zemnieku frakcijas Fr. Logins, no zemnieku savienības frakcijas Grantskalns un no minoritātēm Vilpiševskis. Iesniegti 5 kandidāti, 5 mums vajadzīgi. Balsošanā nāk šie kandidāti. Iebildumu nav? Var uzskatīt arī šos 5 par vienbalsīgi ievēlētiem saimniecības komisijā.

Līdz ar to būtu šīs sēdes dienas kārtība izsmelta. Nākošā sēde 10. novembrī plkst. 5 pēc pusdienas. Šīs dienas sēde slēgta.

(Slēgta plkst. 5 pēc pusdienas.)

## I. sesijas 3. sēde 1925. gada 10. novembrī.

(Atklāta plkst. 5.15 pēc pusdienas.)

### Saturs.

1. Pārmaiņas deputātu sastāvā . . . . .	25
2. Apsveikumi . . . . .	26
3. Valsts Prezidenta svinīgā solījuma došana . . . . .	26
4. Komisiju vēlēšanas . . . . .	27
5. Pārmaiņas komisiju sastāvā . . . . .	32
6. Nākošā sēde . . . . .	32

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Saeimas sēde atklāta.

Dienas kārtībā: prezidija ziņojumi, Valsts Prezidenta svinīgā solījuma došana, komisiju vēlēšanas. Iebildumu nav? Dienas kārtība pieņemta.

Pārejot pie prezidija ziņojumiem, man jāziņo, ka ir ienācis raksts, kurū es lūdzu sekretara kungu nolasīt.

### Sekretars **P. Juraševskis**:

„Augsti godājamais priekšsēdētāja kungs.

Uz Latvijas Republikas Satversmes 38. pantu pamata, pagodinos Jums, augsti godājamais priekšsēdētāja kungs, paziņot, ka pēc ievēlēšanas 6. novembrī par Valsts Prezidentu es līdz ar to nolieku Saeimas deputata pilnvaras.

Visā augstcienībā J. Čakste, Valsts Prezidents.“

Augsti godātam Dr. P. Kalniņa kungam,  
Saeimas priekšsēdētājam.

1925. g. 9. novembrī, Nr. 4041.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Nākošais kandidats Vidzemes vēlēšanu apgabalā, Aleksandrs Evans, arī ir iesniedzis rakstu, kurū es lūdzu nolasīt.

### Sekretars **P. Juraševskis**:

„A. G. Saeimas prezidijam.

Apliecinot prezidija š. g. 9. novembra raksta Nr. 862 saņemšanu, pagodinos ziņot, ka es nolieku savu Saeimas deputata mandatu no Rīgas vēlēšanu apgabala un pieņemu Saeimas deputata mandatu no Vidzemes vēlēšanu apgabala.

Saeimas deputats A. Evans.“

Rīgā, 10. novembrī, 1925. g.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Rīgas vēlēšanu apgabala nākošais kandidats pēc A. Evana un K. Dišlera ir Jānis Vesmanis. Jānis Vesmanis iesūtījis rakstu, ka viņš no mandata atsakās. Tiks uzaicināts nākošais kandidats pēc Jāņa Vesmana — Jānis Breikšs.

Ienākuši vairāki apsveikumi no organizācijām un dažādām personām, kurus es lūdzu nolasīt.

Sekretars **P. Juraševskis**: Apsveikumus Saeimas priekšsēdētājam Dr. Kalniņam un Saeimai sūta sūtniecība un ģeneralkonsulats Vācijā. Tāpat apsveic otro Saemi Rīgas apriņķa Skrīveru pagasta laukstrādnieki, Madonas apriņķa Cesvaines pagasta laukstrādnieki un Jelgavas apriņķa Sīpeles pagasta laukstrādnieki, izteikdami dažādas vēlēšanās.

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Līdz ar to pirmais dienas kārtības punkts izsmelts.

Mēs pārejam uz otro dienas kārtības punktu — Valsts Prezidenta svinīgā solījuma došana. Saskaņā ar Satversmes 48. pantu es lūdzu par Valsts Prezidentu ievēlēt Jāni Čaksti dot svinīgā solījumu.

### Valsts Prezidents **Jānis Čakste**:

„Es zvēru, ka viss mans darbs būs veltīts Latvijas tautas labumam. Es darīšu visu, kas stāvēs manos spēkos, lai sekmētu Latvijas valsts un tās iedzīvotāju labklājību. Es turēšu svētus un ievērošu Latvijas Satversmi un valsts likumus. Pret visiem es izturēšos taisni un savus pienākumus izpildīšu pēc labākās apziņas.“



Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Šis svinīgais solījums tiks uzglabāts Saeimas arhīvā. Prezidija vārdā pasludinu pārtraukumu uz 5 minūtēm.

(Pārtraukums no plkst. 5.23—5.32 pēc pusdienas.)

Priekšsēdētājs **P. Kalniņš**: Sēde turpinājas. Saskaņā ar kārtības rulli mums vēl jāievēl 18 komisijas. Saskaņā ar frakciju biroja lēmumu šīs vēlēšanas notiks atklāti. Gadījumā, ja būs uzstādīti vairāk kandidāti nekā komisijā vajadzīgs, tas kandidāts, kas būs dabūjis vismazāko balsu skaitu, tiks uzskatīts par neievēlētu. Iebildumu nav? Šī balsošanas kārtība no augstā nama sankcionēta.

Lūdzu uzstādīt kandidātus agrarpolitikas un lauksaimniecības lietu komisijā. Vajadzīgi 16 locekļi. Man ir iesniegti tikai 15 kandidāti: maziņki liek priekšā Lindiņu; minoritates — Vilpiševski; Kublinskis no kristīgās zemnieku savienības — Jubuli; Rudevics no socialdemokrātu frakcijas liek priekšā Rozentālu, Ulpi, Bungšu, Kalēju un Rudzi; Bergs — Krišu Kūki; no jaunsaimniekiem Bļodnieks liek priekšā Lauvu; no zemnieku savienības — Alberingu, Grantskalnu un Balodi; deputāti Dišlers, Nonācs un citi — Juraševski un Baueru; minoritates bez tam vēl uzstāda Firksu. Tagad ir pavisam 16 kandidāti un 16 kandidāti ir vajadzīgi agrarpolitikas un lauksaimniecības lietu komisijā. Lūdzu pacelties tos, kas būtu pret šo 16 uzstādīto kandidātu ievēlšanu agrarpolitikas un lauksaimniecības lietu komisijā. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Vienbalsīgi šie 16 locekļi ievēlēti agrarpolitikas un lauksaimniecības lietu komisijā.

Nākošā ir ārlietu komisija. Vajadzīgi 11 kandidāti. Lūdzu uzstādīt kandidātus. Iesniegti sekoši kandidāti. No dep. Dišlera, Franca Trasuna un citiem — Nonācs, no zemnieku savienības — Klīve un Pauļuks; no Dr. Reinharda — A. Bergs; no Jubuļa kristīgo zemnieku frakcijas vārdā — Jezups Rancans; no minoritatēm Jānis Pommers un Pauls Šīmanis; no socialdemokrātu frakcijas — Cielēns, Menders, Rainis, Dukurs. Uzstādīti 11 kandidāti. 11 arī vajadzīgi. Lūdzu piecelties tos, kas būtu pret šiem kandidātiem. Tādu nav. Kas atturas? Ari nav. Šie 11 deputāti ievēlēti ārlietu komisijā vienbalsīgi.

Nākošā komisija — bibliotēkas komisija. Vajadzīgi trīs locekļi. Lūdzu uzstādīt kandidātus. Uzstādīti tikai 2 kandidāti. Lūdzu augsto namu dot vēl trešo kandidātu. Uzstādīti sekoši trīs kandidāti: no kristīgo zemnieku frakcijas Kublinskis; no socialdemokrātu frakcijas Kristaps Eliass; no Bļodnieka grupas — Mīlbergs. Lieku uz balsošanu šos trīs kandidātus un lūdzu piecelties tos, kas būtu pret šo kandidātu ievēlšanu bibliotēkas komisijā. Tādu nav. Kas atturas? Ari nav. Ari šie trīs deputāti vienbalsīgi ievēlēti bibliotēkas komisijā.

Nākošā komisija — budžeta komisija. Vajadzīgi pēc kārtības rullja 16 locekļi. Lūdzu iesniegt kandidātus. Vajadzīgi 16 locekļi, uzstādīti 17 kandidāti. No dep. Dišlera, Nonāca un citiem uzstādīti J. Goldmanis un Jezups Trasuns; no socialdemokrātu frakcijas uzstādīti Bilmanis, Bastjānis, Celms, Būmeisters, Dēķens; no zemnieku savienības — Augusts Kalniņš, J. Balodis un Ģībietis; dep. A. Bergs uzstāda Ringoldu Kalningu; Šīmanis — Nuroku, Kallistratovu, Hānu; maziņki — Sternu; jaunsaimnieki un sīkgruntnieki — A. Bļodnieku un kristīgo zemnieku frakcija B. Kublinskis. Saskaņā ar pieņemto balsošanas kārtību, es tagad likšu uz balsošanu šos kandidātus tādā kārtībā, kādā es nolasīju. Par neievēlētu skaitīsies tas deputāts, kurš būs da-

būjis vismazāko balsu skaitu. Bet lai konstatētu kvorumu, vai attiecīgais deputāts patiešām dabūjis vajadzīgo absolūto balsu skaitu, es lūgšu balsu skaitītājus konstatēt acumirkli kvorumu. Mēs pārējam pie balsošanas. Lūdzu piecelties tos, kas būtu par J. Goldmani. Lūdzu piecelties tos, kas būtu par Jēzupu Trasunu. Tagad lūdzu piecelties tos, kas būtu par R. Bilmani. Lūdzu piecelties tos, kas ir par V. Bastjāni. Lūdzu piecelties tos, kas ir par J. Celmu. Lūdzu piecelties tos, kas ir par K. Būmeisteru. Lūdzu piecelties tos, kas ir par K. Dēķenu. Lūdzu piecelties tos, kas ir par Augustu Kalniņu. Lūdzu piecelties tos, kas ir par J. Balodi. Lūdzu piecelties tos, kas ir par J. Ģībieti. Lūdzu piecelties tos, kas ir par Ringoldu Kalningu. Lūdzu piecelties tos, kas būtu par deputātu Nuroku. Lūdzu piecelties tos, kas būtu par Kallistratovu. Tagad lūdzu piecelties tos, kas būtu par Hānu. Lūdzu piecelties tos, kas būtu par J. Sternu. Lūdzu piecelties tos, kas būtu par A. Bļodnieku. Beidzot lūdzu piecelties tos, kas būtu par B. Kublinski. Balsošanas rezultāti: kvorums balsošanu sākot bij 90. Goldmanis dabūjis 90 balsis, Jēzups Trasuns — 92 balsis; Bilmanis — 89; Bastjānis — 90; Celms — 92; Būmeisters — 91; Dēķens — 91; Augusts Kalniņš — 91; Balodis — 81; Ģībietis — 45; Ringolds Kalnings — 92; Nuroks — 77; Kallistratovs — 62; Hāns — 82; Sterns — 88; Bļodnieks — 74; Kublinskis — 75. Vismazāk balsis ir dabūjis deputāts Ģībietis. Līdz ar to šī kandidatura atkrit un komisijā skaitās par Bastjāni, Celms, Būmeisters, Dēķens, Augusts Kalniņš, J. Balodis, Ringolds Kalnings, Nuroks, Kallistrāniņš, J. Balodis, Rigolds Kalnings, Nuroks, Kallistratovs, Hāns, Sterns, Bļodnieks un Kublinskis.

Nākošā komisija — finansu komisija. Vajadzīgi 11 locekļi. Lūdzu uzstādīt kandidātus. Uzstādīti sekoši kandidāti: no socialdemokrātiskās frakcijas Celms, Bastjānis, Lejiņš un Veckalns; no dep. Dišlera, Nonāca un J. Trasuna — Kristaps Bachmanis, no dep. A. Berga — Annus; no zemnieku savienības — K. Ulmanis, A. Valters; no Latgales zemnieku partijas — Jānis Rubulis un no minoritatēm — Hāns un Nuroks. Pavisam 11 kandidāti. 11 mums vajadzīgi. Es lieku uz balsošanu. Lūdzu pacelties tos, kas būtu pret šiem 11 kandidātiem, kuri uzstādīti finansu komisijā. Tādu nav. Kas atturas? Tādu nav. Tie vienbalsīgi ievēlēti finansu komisijā.

Nākošā komisija ir izglītības komisija. Vajadzīgi 13 locekļi. Lūdzu uzstādīt kandidātus. Uzstādīti sekoši kandidāti: no dep. Nonāca, Jēzupa Trasuna un Franča Trasuna — K. Dišlers un Fr. Zeps; no zemnieku savienības frakcijas — A. Briedis un H. Enzeliņš; no kristīgo zemnieku frakcijas — B. Kublinskis; no socialdemokrātiskās frakcijas — Dēķens, Dukurs, Kaupiņš un Maizels; no dep. Berga — Annus; no minoritatēm — Kellers un Tichonickijs; no maziņki frakcijas — R. Lindiņš. Pavisam uzstādīti 13 kandidāti. 13 bija vajadzīgi. Es lieku uz balsošanu šos 13 kandidātus. Lūdzu pacelties tos, kas būtu pret šiem minētiem kandidātiem. Tādu nav. Kas atturas? Nav. Šie 13 vienbalsīgi ievēlēti izglītības komisijā.

Nākošā komisija — juridiskā komisija. Vajadzīgi 13 locekļi. Lūdzu uzstādīt kandidātus. Uzstādīti sekoši kandidāti: no dep. Dišlera, Nonāca un J. Trasuna — P. Juraševskis un Kristaps Bachmanis; no socialdemokrātiskās frakcijas — Menders, Nikolajs Kalniņš, Bruno Kalniņš, Cielēns; no kristīgo zemnieku frakcijas — Stanislavs Jubuls; no minoritatēm — Lazersons, Veržbickis; no zemnieku savienības — A. Kviesis, K. Pauļuks; no dep. A. Berga